

GEORGES HENRIPARK

Van kerkhof tot park

Het Georges Henripark ligt langs de gelijknamige laan in Sint-Lambrechts-Woluwe en werd in de jaren tachtig ingericht op de plaats waar het vroegere het kerkhof van Etterbeek lag dat niet meer werd gebruikt. Het is een multifunctioneel stadspark dat de kenmerken van die periode met zich draagt. Er doen zich allerhande problemen voor (grondverzakkingen, veroudering van het boomareaal, plantensoorten die ongeschikt zijn voor deze bodem) en daarom is er nood aan een nieuw beheersplan.

EEN VLEUGJE GESCHIEDENIS

Het eerste kerkhof van Etterbeek lag achter de kazerne van de Generaal Jacqueslaan – toen aan de rand van de stad. Door plaatsgebrek verhuisde het eind negentiende eeuw naar ... Sint-Lambrechts-Woluwe. Dat was een gevolg van een afspraak tussen de twee gemeenten: Woluwe stond een terrein van drie hectare af aan Etterbeek voor de aanleg van een nieuw kerkhof en in ruil werkte Etterbeek mee aan de verlenging van de Georges Henrilaan tussen de Linthoutstraat en het geplande kerkhof.

Tussen 1898 en 1965 werden bijna 45.000 personen op deze plaats begraven. Toen besliste men dat dit kerkhof op zijn beurt te klein werd en verhuisde het nog eens, nu naar de Brusselse stadsrand, concreet naar Wezembeek-Oppem. Het oude terrein werd niet langer gebruikt. Omdat het als groene zone was ingekleurd op het bijzonder plan van aanleg voor de Brusselse agglomeratie, viel het niet ten prooi aan de druk om het vol te bouwen. Het bleef onaangeroerd tot het Brusselse Gewest het in 1985 aankocht.

De omvorming van het in onbruik geraakte kerkhof tot park dateert van die periode. De aanleg werd toevertrouwd aan twee bureaus van landschapsarchitecten die vooraf een raadpleging organiseerden bij de bevolking en verder bleven overleggen met de wijkcomités. De werf was klaar in 1989.

Een anekdote: het park dankt zijn naam aan de laan waar het aan grenst. De laan zelf werd genoemd naar de twee zonen van de eigenaar die werd onteigend voor de aanleg !

ALGEMENE BESCHRIJVING: MULTIFUNCTIONEEL PARK

Het Georges Henripark is een typische tuin van de jaren tachtig: een waaier van ruimten en functies. Omdat de hele bevolking zich kon uitspreken over de ontwerpen, dacht men aan alle verzuchtingen te kunnen beantwoorden. Vandaar dat de aanleg rekening hield met een groot aantal facetten, zoals het in die periode de gewoonte was.

De structuur van het vroegere kerkhof, met andere woorden de ligging en de breedte van de dreven, werd behouden. Inclusief de rijen kastanjelaars en lindebomen die er langs groeiden. Oude grafzerken kregen een nieuwe bestemming als wegdek. Een hek vervangt de vroegere omheiningmuur.

Bij de hoofdingang aan het Meudonplein staan twee obeliskken, op hun beurt overblijfsels van het vroegere kerkhof en zijn monumentale toegangspoort. Daarachter ligt een groot rond waterbekken met een krachtige fontein. Die versiert een brede onthaalruimte waar een groot aantal banken aanleunt tegen een rotstuint. Met zijn ronde vorm is deze ruimte ook het knooppunt voor de belangrijkste dreven in het park. Die leiden naar verschillende tuinen :

- De geurtuin, met zijn pergola en overdekt plein in hout, is vooral ontworpen in functie van personen met beperkte mobiliteit. Op hun hoogte vormt een opeenvolging van perken met geurende planten een erehaag.
- De klassieke tuin heeft een grote open ruimte waar de kinderen kunnen rennen en zich vermaken op glooiende grasperken met errond bomen en struiken. Het is ook een plek bij uitstek voor kuierende wandelaars.
- Een gezondheidsparcours ligt langs een pad in boomschors.
- De herdenkingstuin nodigt uit tot rust, bezinning, meditatie. Het joodse herdenkingsteken en enkele grafmonumenten leggen de band met de vroegere bestemming van de tuin.
- Een kleine klassieke tuin in Franse stijl met haarfijn geknipte hagen, waterbekkens en omboorde grasperken ligt in het verlengde van de herdenkingstuin.
- De zeer gevarieerde ontspanningsruimte bestaat uit omheinde sportvelden, een piste met hellende vlakken voor skateboarders en rolschaatsers, een achthoekig geplaveid terras (vooral voor kleine fietsen, steps en andere speeltuigen op wielen), een grote kiosk met een dak in cederhout voor culturele activiteiten, een grote zandbak met een houten reus. Binnenkort komt hier een volledig nieuwe speeltuin.

OPMERKELIJKE FAUNA EN FLORA

Langs de dreven van het kerkhof staan oude kastanjelaars. Momenteel zijn ze niet meer stabiel en verzwakt door de ondergrond. Ze naderen het einde van hun levenscyclus.

BEHEERSPRINCIPE

Binnenkort komt er in de plaats van de oude modules van de speeltuin een groot overdekt labrynt. Leefmilieu Brussel – BIM wil rekening houden met de wensen van de gebruikers bij de nieuwe inrichting. Daarom organiseert het werkateliers met de kinderen van de wijk. Er gebeurt ook een onderzoek naar de bezoekersaantallen. De speeltuin wordt op maat gemaakt en het resultaat zal dan ook een weerspiegeling geven van de geformuleerde wensen.

Toen het kerkhof ophield te bestaan, werden grote hoeveelheden kalk uitgestrooid voor de sanering van het terrein. Dat resulteerde in een heel kalkrijke bodem. De oude kastanjelaars langs de dreven zijn niet aangepast aan die chemische samenstelling van de bodem. Het gevolg? De planten hebben problemen en verouderen versneld. Op termijn moet het volledige plantenbestand worden vernieuwd, met een klemtoon op inheemse soorten die aangepast zijn aan kalkrijke bodems. De oude kastanjelaars komen als eerste in aanmerking. Daarvoor wordt een beheersplan opgesteld.

De instabiliteit van de ondergrond vormt een ander probleem. Toen de graven werden verwijderd, werd allerlei materiaal – waarschijnlijk afval van het oude kerkhof – gebruikt om de gaten op te vullen. Na verschillende decennia waterinfiltratie zijn er nu een aantal grondverzakkingen. Zo zakken de trappen langs de kiosk aan de ingang elk jaar enkele centimeters weg. Hetzelfde gebeurt met de grasvelden: hier en daar merk je niveauverschillen. De piste voor de rolschaatsers kampt met dezelfde problemen. Stabilisatiewerken staan dus regelmatig op de agenda.

OPMERKELIJKE MONUMENTEN EN BEELDHOUWERKEN

MONUMENTEN

Het joodse gedenkteken

Een muur met een Jodenster en enkele graven herinneren aan het oude joodse kerkhof van Etterbeek.

Ravensbrückmonument (2000)

Het gedenkteken is een eerbewijs aan de vrouwelijke verzetstrijders en hun kinderen die tijdens de Tweede Wereldoorlog het leven lieten in de Duitse kampen (en vooral in het vrouwenkamp van Ravensbrück). Beeldhouwer Thérèse Chotteau geeft deze tragedie vorm via een vrouw in een enigszins verstarde houding: met de voeten in de modder, het hoofd hoog opgericht en een mistroostige, trieste blik, steunt ze haar kind bij de beproeving. Naast het beeldhouwwerk (dat in 2000 de jaarlijkse wedstrijd voor beeldhouwwerk van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest won) werd een tekst van dichteres Marguerite Bergers, die in 1944 in Wolfenbuttel werd onthoofd, gegraveerd op een lessenaar. Aan de andere kant symboliseert een rozenperk de vriendschap tussen de vroegere politieke gevangenen in Ravensbrück.

BEELDHOUWERK

Zonder titel (1995)

Met dit beeldhouwwerk dat op het eerste gezicht de gestroomlijnde vorm van een boot toont, won Lucia Bru de eerste wedstrijd voor beeldhouwwerken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze 'bijna-boot', een geheel van hout (de achtersteven), staal (de kooi/stuurhut) en metaal (drie staven rond de compositie), strandde op de grasperken van het Georges Henripark

GROENE RUIMTEN IN DE BUURT

- Ten noordoosten: het Roodebeekpark en Val d'or (Gulledelle)
- Ten oosten: het Tombergplein, het Sint-Lambrechts- en Maloupark.
- Ten westen: Meudonplein, Marie-José- en Vergotesquare.
- Ten zuiden: het Woluwepark.

Oppervlakte: 3,90 hectare.

Typologie: halfstedelijk park met recreatieve, decoratieve, sociale en educatieve functies.

Eigenaar: Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Beheer: Leefmilieu Brussel – BIM.

Klassering: het Georges Henripark staat op de wettelijke inventaris van landschappen die werd opgesteld door de directie voor Monumenten en Landschappen, maar werd niet geklasseerd.

PRAKTISCHE INFORMATIE

OPENINGSUREN

Het Georges Henripark is zeven dagen per week open. De openingsuren wisselen met de seizoenen :

- van 1 mei tot 31 augustus van 8 tot 21 uur;
- van 1 tot 30 september van 8 tot 20 uur;
- van 1 oktober tot 30 april van 8 tot 18 uur.

Leefmilieu Brussel – BIM zorgt elke dag voor toezicht door parkwachters. Er is ook 24 uur per dag een conciërge aanwezig

CONTACT

Hebt u een vraag? Wilt u een probleem signaleren? Spreek dan een van de parkwachters aan. In noodgevallen: Politie op nummer 02/02/788 53 43.

Leefmilieu Brussel – BIM: 02 775 75 75, info@leefmilieubrussel.be.

UITRUSTING

Speeltuin voor kinderen van 3 tot 12 jaar met een uitgestrekte zandbak, glijbanen, klimspelen, touwenbrug, doolhof, ... voor de kleinsten en een piste voor rolschaatsers en skateboarders, een sportterrein (basket, voetbal, volley), en een gezondheidsparcours. Conciërgewoning die eveneens onderdak biedt aan het lokaal voor de parkwachters en openbare toiletten. Kiosk, waterpartij, drinkfontein, zitbanken, vuilnisbakken, straatverlichting.

ER GERAKEN

De ingangen tot het Georges Henripark in Sint-Lambrechts-Woluwe liggen aan het Meudonplein, de Georges Henriiaan, het Vier Jaargetijdenerf en Kerselarenbergstraat.

BEREIKBAARHEID ANDERSVALIDEN

Bij de aanleg van het park werd met deze doelgroep rekening gehouden. Er is geen enkele trap op de hellingen van het terrein. Alle delen van het park zijn gemakkelijk bereikbaar.

OPENBAAR VERVOER

Bus : 27, 28, 80 (Meudon), 29 (Speeckaert)

Metro : 1 (Gribaumont).

MEER INFORMATIE

- De brochure van Leefmilieu Brussel – BIM:
 - Wandeling langs de beeldhouwwerken in de Brusselse groene ruimten
(Te bestellen op 02/775 75 75 of met een mailtje naar info@leefmilieubrussel.be).
- Meer informatie over [culturele wegwijzers van parken en tuinen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest](#).
- De fotogalerij van de [Virtual Landscape Gallery](#).
- Meer informatie over [het groene en blauwe netwerk](#).
- Meer informatie over [Thérèse Chotteau](#)

